

# İsm-i Celâl ve Cemal üzerine

**İstanbul'dan Ayhan Demiröz: “‘Evet cemalin gözünde celâl ne kadar cemildir; celâlin gözünde dahi cemal o kadar celildir’ (Mesnevî-i Nuriye, s. 333) cümlesini açıklar mısınız?”**

Allah Celil<sup>1</sup> ve Cemil'dir. Yani Celâl ve Cemal sahibidir. Yani yücelik ve güzellik sahibidir. “Yeryüzünde bulunan herkes fânidir. Ancak Celâl ve İkrâm sahibi Rabbinin vechi bâkîdir”<sup>2</sup> âyeti ve “Celâl ve İkrâm sahibi Rabbinin ismi ne yücedir!”<sup>3</sup> âyetleri bize Celâl ve Cemal isim ve tecellilerinden haber veriyor.

Güneşlerden, yıldızlardan yerküreye, dağlardan, denizlerden ağaçlara ve zerrelere kadar her şeyi emrine itaat ettiren yüksek ve İlâhî bir terbiye var ve gözümüzden kaçmıyor. Çünkü her nesne, her zerre muntazam bir terbiye içinde işini bilgece yapıyor, kendisine verilen emri ustaca yerine getiriyor. İşte kâinatta her şeyi kuşatan ve şüphesiz Allah'a ait bulunan bu yüksek terbiye, bize Rab isminin penceresinden Celîl ismini gösteriyor. Bediüzzaman'a göre mahşerin hak olduğunu kavramak için yalnız Celîl ismini kavramak yeterlidir. Öyle ki, bu gözümüzle gördüğümüz yüksek terbiye, böyle fani ve geçici bir memleket üzerinde durmaz. Bu terbiyenin Sahibi sermedî ve bakî bir haşmet dairesi, ebedî ve yüksek bir terbiye dairesi var edecektir. Ebediyet, Celîl isminin bir lâzımı olarak gün yüzüne çıkacaktır.<sup>4</sup>

Saîd Nursî Hazretlerine göre, zulüm, küfür ve inkâr Cenâb-ı Hakk'ın celâl, izzet ve azametini dokunmaktadır. Küfür ve inkâr içinde bulunan hezeyancı ve yalancı vehimleri Cehennem'e atmak, Celil isminin bir gereğidir.<sup>5</sup> Celil isminin yerküredeki tecellisini görmek için denizin dev dalgasına, kasırgasına, fırtınasına ve yerin sarsıntısına bakmak yeterlidir. Yerler, gökler, güneşler, yıldızlar ve arş gibi büyük varlıklar azamet cihetiyle Celil ismini gösteriyorlar ve Celil ismini zikrediyorlar.<sup>6</sup>

Allah'ın Cemal Sahibi olması, yani eşsiz güzelliği de, var olan her şeyde kendini öncelikle gösteriyor. Çünkü her şey eşsiz güzel yaratılmıştır. Kâinattaki bütün güzellikler, Allah'ın sonsuz güzelliğinin binler perdelerden geçmiş gölgeleridir, âyineleridir.

Her şey fevkalâde güzel yaratılmıştır. Varlıkların olabilecek en güzel şekliyle yaratılması, Allah'ın eşsiz güzelliğini ve benzersiz Cemalini gösteriyor. Deniz içinde

ve yeryüzünde merhametle ve şefkatle bakılan küçük hayvancıklara ve yavrulara dikkat edilirse, hepsinin açık bir dil ve yüksek bir sesle, “Ya Cemil, Ya Rahim!” diye zikrettikleri, Cemîl ve Rahîm isimlerini gösterdikleri anlaşılacaktır.<sup>7</sup>

Kâinatta nurun olması Nur’dandır. Vücudun olması Mevcud’dandır. İhsan zenginlikten gelir. Cömertlik serveti gösterir. Talim, ilme işaret eder. Hüsün ve güzellik vermek, Hasen’den; güzelleştirmek, Güzel’den; cemal vermekse Cemil’den gelir. “İşte bu hakikate binaen iman ederiz ki:” der Saîd Nursî Hazretleri, “Bu kâinatta görünen bütün güzellikler öyle bir Güzel’den geliyor ki, bu mütemadiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla, âyinedârlık dilleriyle, O Güzel’in cemalini tavsif ve tarif eder.”<sup>8</sup>

Farkında olmadan ölüme koşan insan, öyle mutlak ve sonsuz Güzel olan bir Cemîl-i Zülcelâl’in rahmet dairesine ve huzuruna gitmektedir ki, bin yıllık mutlu bir dünya hayatı, O Sonsuz Güzel’in hazırladığı Cennet hayatının bir saatine değmemekte; böyle bir Cennet hayatının bin senesi ise O Sonsuz Güzel’in Cemal’ini bir saatlik görüşün lezzet ve saadetini asla vermemektedir. Böyle yüksek dairelere giden insan ve güzel mertebelere uçan ehl-i iman asla ölüm korkusu yaşamamalıdır.<sup>9</sup>

“Evet!” der Bediüzzaman, O Sonsuz Güzel’i ifade etmek için; “Koca Cennet bütün hüsün ve cemaliyle bir cilvesi bulunan ve bir saat müşahedesi ehl-i Cennete Cenneti unutturan bir Cemal-i Sermedi! Elbette nihayeti ve şebîhi ve naziri ve misli olamaz.”<sup>10</sup>

Celâl ile Cemal tecellîleri,—Celâl izzeti, azameti ve yüceliği, Cemal hüsünü ve güzelliği gösterdiği halde—birbirleriyle çelişmezler ve iç içe tecellî ederler. Bazen güzellik, celâlden tecellî eder. Bazen de izzet ve azamet, cemalden akar. Celâl tecellîleri güzellikten nasipsiz değildir. Cemal tecellîleri de izzetten ve azametten nasipsiz değildir. Yani cemalden bakılınca celâl eseri, celâlden bakılınca cemal eseri rahatlıkla görülebilmektedir.<sup>11</sup>

### **Dipnotlar:**

1- Tirmizî, Daavât, 86; A.Z.Gümüşhânevî, M. Ahzâb, 2/234;

2- Rahmân Sûresi, 55/26,27;

3- Rahmân Sûresi, 55/78;

4- Sözler, s. 72;

5- Sözler, s. 77;

6- Mektûbât, s. 228; Sözlür, s. 301;

7- Sözlür, s. 301;

8- Şuâlar, s. 71;

9- Mektûbât, s. 223;

10- Şuâlar, s. 71;

11- Mesnevî-i Nuriye, s. 178